

Runominän rönsyrikas veisu

Kulttuuri | Turun Sanomat | 18.7.2016 15:38 |

KIRJAT

Teemu Mäki: Äidin oma.

Like. 142 s.

Teemu Mäki tunnetaan parhaiten edesottamuksistaan kuvataiteen saralla. Taiteilija on kuitenkin vuosien varrella nostanut tuotantonsa keskeisiä teemoja esille myös runouden keinoin. Mäen tuore kokoelma *Äidin oma* jatkaa niin temaattisesti kuin ilmaisullisestikin teosten *Kuolevainen* (2008) ja *Rääkypönttö* (2010) linjoilla.

Mäen runouden ytimessä on yhäti minämuotoisena kirjan sivuille vuotava puheenomainen ilmaisu. Lukijalle pyritään tälläkin kertaa toistuvasti uskottelemaan, että sisintään säkeisiin vuodattaa juuri yksityishenkilö Teemu Mäki. Kokoelma leikittelee kannesta kanteen runon kirjoittajan ja runon puhujan välistä eroa häivyttämään pyrkivillä tehokeinoilla.

Mäen teoksen keskeinen ilmaisullinen kitka rakentuu tekstien pidättyväisen muotokielen ja aihetason liitoksissaan natisevan runsauden varaan. Koskettavia tunnustuksellisia sävyjä saavan keskeislyyrisen vuodatuksen,

rivien väliin kätkeytyen katsomuksellisten ja yhteiskunnallisten äänenpainojen sekä hulvattoman groteskin, välillä alatyyliseksi äityvän revittelyn törmäyspisteisiin kehkeytyy vetävimmillään kerrassaan väkevää runoilmaisua.

Tuhti tekstipaketti pursuaa viettien, biologisen determinismin ja kalsean ihmiskuvan kahleissa rimpuilevan minäpuhujan kyynisiä ajatuskulkuja ihmisenä olemisen katkeransuloisesta rikkaudesta. Teoksen temaattinen kaari kattaa monenmoista aihetta pakonomaisen suvunjatkamisen ja lopulta kuolemaan johtavan aineellisen rappeutumisen väliltä. Kokonaisuuden päättää kymmensivuinen, pienellä präntillä painettu viiteosio.

Ideatasolla runon tarkoituksellinen ylimääräisyys, monenlaista kuonaa ja sivutuotetta pursuava sanastollinen rikkaus toimii sinänsä hyvin. Tekstin liikaisuus kaipaisi kuitenkin tuekseen viivasuoraa runousoppia monipuolisempaa ilmaisua. Laajan teoksen staattinen toisteisuus kun tahtoo tehdä runosta välillä joltisenkin latteaa, rönsyt muuntuvat riipoiksi.

Samalla kokoelman esteettiset ratkaisut oikovat mutkia vähän turhankin kanssa. Esimerkiksi runokielen toimintamekanismeja ilmaisuvälineenä ei teksteissä sen kummemmin pohdita tai problematisoida. Kieli otetaan teoksessa ikään kuin annettuna, neutraalina merkitysten välittämisen ja välittymisen alustana.

Tällainen tulokulma runoilmaisuuksiin on omiaan herättämään lukijassa ihmetystä, erittäinkin, kun Mäen tekstit rakentuvat pääosin yleiskieleksi kutsutun, monenmoisilla ideologioilla kyllästetyn ilmaisujärjestelmän varaan.

Yhtä kaikki, *Äidin oma* on kaikessa runsaudessaan eittämättä Mäen tähänastisen runotuotannon korkein veisu. Silti on vaikea välttyä ajatukselta, että teoksen tekstimassasta olisi rönsyjä, erityisesti kokoelman alkupuolen latteita kliseitä sekä turhaa toisteisuutta karsimalla voinut saada vieläkin tenhokkaamman kokonaisuuden.

Parhaiten Mäen kokoelma maistuneekin sellaiselle lukijalle, jonka ajatuksissa runouden ensisijaiset tehtävät liittyvät aiheiden käsittelyyn, sanomien välittämiseen ja merkitysten kirkastamiseen. Moniulotteisempia tai hienosyisempiä poeettisia ratkaisuja arvostava runonystävä voi sen sijaan jäädä *Äidin oman* hotkaistuaan vielä nälkäiseksi.

Miikka Laihin

21. vuosikerta

Copyright © 2000 - 2016 Turun Sanomat Vastaava päätoimittaja: Kari Vainio ISSN: 0356-133X

Verkkotoimitus: 050 563 9576 | ts.verkkotoimitus@ts.fi